

آیات الاحکام تطبیقی

بررسی تطبیقی موارد اختلاف تفسیر آیات الاحکام از دیدگاه فریقین

وحیده حمّامی

آیات الاحکام تطبیقی

بررسی تطبیقی موارد اختلاف تفسیر آیات الاحکام از دیدگاه فریقین

وحیده حمامی

ناشر: عاصم

صفحه آرایی: واحد هنری انتشارات عاصم

ویراستار: سید ابوالقاسم موسوی

نوبت چاپ: اول/ ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۶۶-۴

قیمت رومانی جلد: ۶۰۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: حمامی، وحیده، ۱۳۵۸

عنوان و نام پدیدآور: آیات الاحکام تطبیقی: بررسی تطبیقی موارد اختلاف تفسیر آیات الاحکام از دیدگاه فریقین / وحیده حمامی؛ ویراستار سید ابوالقاسم موسوی.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۷۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۶۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۶۳] - ۱۷۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: کتاب حاضر در اصل پایان نامه نویسنده در مقطع کارشناسی ارشد در دانشکده علوم قرآنی دانشگاه تهران است.

عنوان دیگر: بررسی تطبیقی موارد اختلاف تفسیر آیات الاحکام از دیدگاه فریقین.

موضوع: قرآن -- احکام و قوانین

موضوع: Qur'an -- Law and legislation

موضوع: قرآن -- احکام و قوانین -- نقد و تفسیر

موضوع: Qur'an -- Law and legislation -- Criticism and interpretation

موضوع: تفاسیر فقهی -- مطالعات تطبیقی

موضوع: Qur'an -- *Legislative hermeneutics -- Comparative studies

رده بندی کنگره: BP۹۹/۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۷۴

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۸۱۸۱

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، تکثیر، ذخیره در سیستم های بازاریابی محفوظ است.

مؤ: مرکز پژوهش: نشر عاصم: ۹۱۴۵۸۷۴۴۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.asem@gmail.com | www.asembook.ir | کتاب: اینترنتی فروش

فهرست

مقدمه.....	۱۱
------------	----

فصل اول: جایگاه آیات الاحکام

پیشگفتار.....	۱۵
۱-۱) مفهوم شناسی آیات الاحکام.....	۱۵
۲-۱) تعریف آیات الاحکام.....	۱۸
۳-۱) ابواب آیات الاحکام.....	۲۰
۴-۱) اقوال دانشمندان درباره تعداد آیات الاحکام.....	۲۲
۱-۴-۱) گروه اول (پانصد آیه).....	۲۲
۱-۴-۲) گروه دوم (بیش از پانصد آیه).....	۲۶
۱-۴-۳) گروه سوم (کمتر از پانصد آیه).....	۳۱
عوامل اختلاف.....	۳۲
ملاک تعداد.....	۳۲
جمع بندی فصل.....	۳۳

فصل دوم: جایگاه تفسیر آیات الاحکام

پیشگفتار.....	۳۷
۱-۲) تعریف تفسیر آیات الاحکام.....	۳۷

۴۰	 (۲-۲) اهمیت تفسیر آیات الاحکام
۴۱	 (۲-۳) ویژگی تفسیر آیات الاحکام
۴۲	 (۲-۳-۱) تفسیر آیات الاحکام، مصداقی از تفسیر موضوعی
۴۶	 (۲-۴) مفسران آیات الاحکام
۴۶	 (۲-۴-۱) اولین نویسنده تفسیر آیات الاحکام
۴۷	 (۲-۴-۲) طبقات مفسران آیات الاحکام
۶۰	 (۲-۵) روش اجتهادی در تفسیر آیات الاحکام
۶۰	 (۲-۵-۱) روش تفسیری
۶۱	 (۲-۵-۲) تفسیر اجتهادی
۶۵	 (۲-۶) مبانی تفسیر آیات الاحکام
۶۶	 (۲-۶-۱) جواز فهم و تفسیر قرآن
۶۷	 (۲-۶-۲) پذیرش ظواهر و نیاز به تسبیل (حجت ظواهر)
۷۱	 (۲-۶-۳) رعایت ضوابط و قواعد فقهی و تفسیری
۷۲	 جمع بندی فصل

فصل سوم: علل اختلافی تفسیر آیات الاحکام

«در آیات وضو (مسح پا)، روزه مسافر، نماز مسافر، ازدواج موقت»

۷۵	 پیشگفتار
۷۶	 (۳-۱) وضو
۷۸	 (۳-۱-۱) تحلیل واژگان
۸۰	 (۳-۱-۲) وجوه قرائات
۸۳	 (۳-۱-۳) دیدگاه‌ها در مورد مسح سر
۸۳	 (۳-۱-۳-۱) دیدگاه تفسیری شیعه
۸۴	 (۳-۱-۳-۲) دیدگاه تفسیری اهل سنت
۸۶	 (۳-۱-۳-۳) عوامل اختلاف تفسیر
۸۸	 (۳-۱-۴) دیدگاه‌ها در مورد مسح پا

۸۸	۱-۴-۳) دیدگاه تفسیری شیعه.....
۹۱	۲-۴-۳) دیدگاه تفسیری اهل سنت.....
۹۶	۳-۴-۳) عوامل اختلاف تفسیر.....
۱۰۶	۲-۳) روزه مسافر.....
۱۰۷	۳-۲-۱) تحلیل واژگان.....
۱۰۸	۳-۲-۲) دیدگاه تفسیری شیعه.....
۱۱۲	۳-۲-۳) دیدگاه اهل سنت.....
۱۱۵	۳-۲-۴) عوامل اختلاف تفسیر.....
۱۱۸	۳-۳) نماز مسافر.....
۱۱۸	۳-۳-۱) تحلیل واژگان.....
۱۲۰	۳-۳-۲) دیدگاه تفسیری شیعه.....
۱۲۴	۱-۳-۲-۱) خوف عامل قصر.....
۱۲۵	۲-۳-۲-۲) کیفیت نماز خوف.....
۱۲۶	۳-۳-۳) دیدگاه تفسیری اهل سنت.....
۱۳۰	۳-۳-۴) عوامل اختلاف تفسیر.....
۱۳۶	۳-۴) ازدواج موقت.....
۱۳۷	۳-۴-۱) تحلیل واژگان.....
۱۴۰	۳-۴-۲) چگونگی قرائت.....
۱۴۰	۳-۴-۳) دیدگاه تفسیری شیعه.....
۱۴۳	۳-۴-۴-۱) وجوب تعیین مهریه و مدت زمان.....
۱۴۴	۳-۴-۴-۲) عدم نسخ آیه ازدواج موقت.....
۱۴۸	۳-۴-۴-۳) ادله حلال بودن متعه.....
۱۵۱	۳-۴-۴) دیدگاه تفسیری اهل سنت.....
۱۵۲	۳-۴-۴-۱) نسخ آیه ازدواج موقت.....
۱۵۵	۳-۴-۴-۲) مراد از استمتاع چیست؟.....
۱۵۶	۳-۴-۵) عوامل اختلاف تفسیر.....

۱۵۹		جمع بندی فصل
۱۶۱		سخن پایانی
۱۶۳		فهرست منابع

مقدمه

تفسیر آیات الاحکام به عنوان شاخه‌ای از علم تفسیر، همزمان با نزول قرآن، مورد توجه پیامبر ﷺ صحابه و دیگر مفسران قرار گرفت. مفسران فریقین نیز هریک براساس روش و مبانی مورد پذیرش خویش، به تفسیر آیات الاحکام، اهتمام ورزیدند. به گونه‌ای که کتب متعددی با عناوینی همچون آیات الاحکام و احکام القرآن تدوین کردند؛ از طرف دیگر تفاسیر متعددی با رویکرد فقهی، توسط ایشان به رشته تحریر درآمد.

همچنین با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از آیات قرآن کریم را آیات الاحکام فرا گرفته است، مفسران فریقین، از صدر اسلام تاکنون توجه ویژه‌ای به تفسیر این بخش از آیات قرآن داشته‌اند و از آن جایی که تفسیر آیات الاحکام، پایه و اساس استنباط‌های فقهی فقها می‌باشد، از اهمیت دو چندان برخوردار است.

آن چه در تفاسیر فریقین مشهود است، تفاوت و اختلاف‌های تفسیری است؛ برخی از این اختلافات تفسیری در بعضی از آیات، به ویژه آیات الاحکام، نمود بیشتری پیدا کرده است. این پژوهش بر آن است تا با بررسی تطبیقی تفاسیر فریقین، در آیات الاحکام مورد اختلاف، از جمله آیه وضو (مسح پا)، نماز مسافر، ازدواج موقت و روزه مسافر، علل اختلاف تفسیر را کشف کند؛ از طرف دیگر جایگاه تفسیر آیات الاحکام و شناخت روش تفسیری و مبانی تفسیر آیات الاحکام را به عنوان بخش مهمی از علم تفسیر، بیش از پیش تبیین نماید.

با بررسی تطبیقی تفاسیر فریقین، ذیل آیات الاحکام اختلافی مورد نظر، مشخص گردید عوامل عمده اختلاف تفاسیر مربوط به سه حوزه اصلی روایات، قرانات و ادبیات می باشد. گرچه عوامل دیگری به صورت مقطعی و محدود نیز در تفسیر هر آیه، موجبات اختلاف تفسیر را فراهم کرده است.

پس از تحقیق و بررسی انجام شده مشخص گردید که روش تفسیر آیات الاحکام، روش اجتهادی است، گرچه در این روش تفسیر، شیوه تفسیری قرآن به قرآن و قرآن به سنت و ... نیز استفاده می گردد. از طرف دیگر برخی مباحث چون «حجیت ظواهر»، «جواز فهم و تفسیر قرآن» و «توجه به شرایط و ضوابط فقهی، تفسیری» به عنوان مبانی تفسیر آیات الاحکام شناخته شده است.